

מיפתוח הרישומים היהודיים – פולין

מדריך למיפתוח הרישומים היהודיים בפולין

הארכיונים הפולניים מכילים אוסף ניכר של פינקסי רישומים בסיסיים יהודיים, ששרדו את פגעי הזמן וזעזועי ההיסטוריה. המטרה של JRI היא להכין מפתחות לכל הרישומים האלה ורישומים אחרים. מסד נתונים זה, שזכה בפרס, הפך במהירות לאחד מעזרי החיפוש החיוניים לחוקרי תולדות המשפחה והביא למהפכה במחקר הרישומים היהודיים, הן בשטחי פולין הנוכחים והן בשטחיה בעבר. מסד הנתונים שואב את המידע משלושה מקורות עיקריים:

מיקרופילמים של המורמונים – רישומים מארכיוני פולין

רישומים מהשנים 1810-1865 – ובמקרים אחדים גם בשנים שלפני כן – צולמו במיקרופילם על ידי כנסיית המורמונים, The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints (LDS), וניתן לראות אותם במרכזים לתולדות המשפחה של המורמונים (LDS Family History Centers) ברחבי העולם. קיימים כ-2,000 מיקרופילמים המכילים רישומים של יהודי פולין מלמעלה מ-570 ערים ועיירות. מיקרופילמים אלה היוו את נקודת הפתיחה לעבודת המיפתוח והקמת מסד הנתונים המאפשר חיפוש.

הארכיון הממלכתי הפולני – חיפוש ישיר

בחדש יולי 1997, חתם JRI הסכם עם הארכיון הממלכתי הפולני (PSA) ולפיו JRI ימפתח את הרישומים היהודיים שבארכיון, שלא צולמו על ידי המורמונים. אלה רישומים מהשנים 1865 עד 1902, לערך.

בשנת 2000, הורחב פרויקט זה למפתוח של למעלה ממיליון רישומים מ-86 ערים בחלק המזרחי של שטחי גליציה, שהם כיום חלק מאוקראינה. רישומים אלה נמצאים בארכיון Archiwum Głowne Akt Dawnych, AGAD (הארכיון המרכזי לרישומים היסטוריים) בוורשה.

עם הוספת המפתחות האלה, הפך לנגיש מידע על מאות אלפים של רישומים יהודיים מחוץ לגבולות פולין, מהעשורים האחרונים של המאה ה-19 וראשית המאה ה-20. אין יותר צורך לשכור את הארכיון הפולני או חוקר פרטי כדי למצוא את הרישומים.

מקורות אחרים

כדי להשלים את השליחות של מיפתוח הרישומים בעלי ערך גניאלוגי, JRI ממשיכה להוסיף מפתחות ממקורות אחרים, כמו המכון ההיסטורי היהודי בוורשה (Jewish Historical Institute), בתי עלמין שונים בפולין, וכן הודעות בעיתוני פולין על לידות, נישואין ופטירות, והודעות מבתי המשפט. JRI עוסק, כמו כן, במיפתוח "מדריך המסחר הפולני" משנת 1929, Polish Business Directory המכיל רשימות של מאות אלפי בני אדם מהשטחים העכשוויים והקודמים של פולין, כולל שטחים שהם כיום חלק מאיזור וילנה בליטא, איזור גרודנו בבלרוס, וכן ווהלינייה וגליציה המזרחית, שהם כיום חלק מאוקראינה המערבית. רשימות אלה הן לעתים המקור הנגיש היחיד למידע מן המאה ה-20 על תושבי פולין היהודים. המפתח, המאפשר חיפוש הערים שבמדריך, מצויד בקישוריות לתרשימים הגרפיים של הדפים הבודדים.

קיימים היום

מפתחות

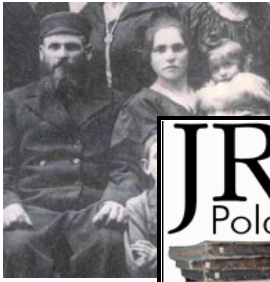
לשני מיליון

רישומים

משלוש מאות

וחמישים ערים

ועיירות.

איך להשתמש ב-JRI Poland

בדפי האינטרנט של JRI "העיירה שלך" (Your Town) ניתן לראות אילו רישומים קיימים בארכיון הממלכתי הפולני לגבי עיירה או עיר מסוימת, ואילו מהם צולמו על ידי המורמונים. אבל החוקר לא תמיד בטוח מהי עיירת אבותיו. מבין מיליוני הרישומים היהודיים בעיירות ובכפרים בפולין, נותן מסד הנתונים של JRI אפשרות סקירה מיידית של המקומות שבהם עשויים להימצא רישומים. המסד מציע גם אפשרות לחפש את השמות באיורים שונים אפשריים, על פי השיטה הידועה Daitch-Mokotoff soundex. המאפשרת מציאת שמות בעלי צליל דומה.

אפשר לחפש במסד הנתונים שמות משפחה ושמות ערים. אין זאת אומרת שניתן למצוא את כל הרישומים לעיירה מסוימת, אבל אם כבר קטן מוזכר ברישומי עיר יותר גדולה, הרי חיפוש ברישומים אלה עשוי להניב מידע שבו מוזכר הכפר ולעזור לחוקר לגלות במדויק את הרישומים של אותו כפר. את רוב החיפושים אפשר למקד באיזור גיאוגרפי מסוים, אולם שני מאגרי מידע שנוספו לאחרונה ל-JRI – רשימת הדרכונים של המכון ההיסטורי היהודי והודעות מבית המשפט שניתנו אחרי המלחמה – מחייבים את החוקר לחפש בבסיס הנתונים השלם ולא להגביל את עצמו לאיזור גיאוגרפי מסוים.

השימוש במסד הנתונים של JRI הוא הצעד הראשון במאמצי המחקר. אם כי מסד הנתונים אינו מכיל את הנתונים הבסיסיים עצמם, הרי חיפוש מוצלח יניב את הערך במפתח הנותן את השם, מספר הרישום, השנה שבה נרשם האירוע (לא בהכרח השנה שבה האירוע התרחש). תוצאת החיפוש כוללת גם את מספר המיקרופילם, ולפיו ניתן להזמין את המיקרופילם מספריית המורמונים, ולעיין ברישום עצמו בספרייה המקומית. לגבי רישומים שלא צולמו על ידי המורמונים, יש לעקוב אחר ההוראות באתר האינטרנט, הכוללות גם טופס להזמנת הרישומים מהארכיון הממלכתי הפולני.

רשימות של שמות משפחה

אתר האינטרנט של JRI כולל גם רשימות של שמות משפחה, שנלקטו מהמפתחות שכבר הוכנו, לגבי רוב המקומות. בכל רשימת שמות נכללו כל חלופי השמות והאותיות, כפי שנכתבו בפינקס הרישומים האזרחיים של העיר. נקודה זו יכולה לשמש לעזר לחוקרים שאינם זוכרים בדיוק את כל השמות בענפי המשפחה השונים, אבל זכרונם עשוי להתרענן בסוקרם את הרשימה. בדרך זו ניתן גם לגלות איותים חריגים, שלא זוהו בשיטה הרגילה של חיפוש בעזרת soundex.

הדגמת חיפוש ב-JRI במספר צעדים פשוטים

לחץ על כפתור זה ופעל לפי ההוראות:

חפש במסד הנתונים

בדקו את JewishGen Family Finder www.jewishgen.org/jgff כדי למצוא שמות משפחה חדשים; הכניסו ל- JewishGen Family Finder את שמות המשפחה/שמות המקומות החדשים שאתם חוקרים. בדקו את JRI-Poland Shtetl CO-OP כדי לגלות אם נוספו מקומות. השתדלו להשיג את הרישום המקורי, צלמו אותו וציינו את המידע החשוב. העבירו את המידע אל עץ המשפחה שלכם.

- שימו לב למספרי המיקרופילמים של LDS (מורמונים) או לאסמכתא של הרישומים בארכיון הממלכתי הפולני, הנמצאת בתחתית הדף של תוצאות החיפוש.
- הזמינו מיקרופילם ממרכז המורמונים או רישומים ישירות מהארכיון הממלכתי הפולני (השתמשו בטופס ההזמנה הנמצא באינטרנט).

חיפוש שם המשפחה TOBIASZ						
בסיס הנתונים LOMZABIR (רישום לידות ב-Lomza)						
גוברניה: לומזה (Lomza) / אזור: ביאליסטוק (Bialystok)						
שם האם	שם האב	מס' המיסמך	סוג	שנה	שם פרטי	שם משפחה
Malka	Szolim Izraelowicz	30	B	1884	Maryam	TOBIASZ
Chia Ryfka	Moszk Idzkowicz	21	B	1886	Chiam	TOBIASZ
Leja	Symon Davidowicz	11	B	1886	Josk	TOBIASZ
בסיס הנתונים LOMZABIR (רישום נישואין ב-Lomza)						
גוברניה: לומזה (Lomza) / אזור: ביאליסטוק (Bialystok)						
שם האם	שם האב	מס' המיסמך	סוג	שנה	שם פרטי	שם משפחה
Devorah	Idzk Izraelowicz	6	M	1832	Sora Ryfka	TOBIASZ
Leja	Moszk Idzkowicz	6	M	1834	Yitzhak	KATZ
בסיס הנתונים LOMZABIR (רישום פטירות ב-Lomza)						
גוברניה: לומזה (Lomza) / אזור: ביאליסטוק (Bialystok)						
שם האם	שם האב	מס' המיסמך	סוג	שנה	שם פרטי	שם משפחה
Sora	Idzk Izraelowicz	60	D	1832	Sora Ryfka	TOBIASZ
Ryfka	Moszk Idzkowicz	25	D	1834	Naftel	TOBIASZ
Sora Leja	Symon Davidowicz	11	D	1834	Chackiel	TOBIASZ
קשר למידע המורמונים / סרטים של LDS						
קובץ הנתונים						
LOMZABIR 1199530, 1199531, 1199532, 1618507						
LOMZAMAR לחץ כאן להוראות						
LOMZADEA לחץ כאן להוראות						

בניית בסיס הנתונים JRI

איך מבוצע מיפתוח הערים והעיירות מתוך המיקרופילמים של המורמונים (LDS)

מתנדבים במסגרת "קואופרטיב העיירה" (Shtetl CO-OP, ראה להלן) מכינים מפתחות לרישומים מלפני 1868 הכתובים באותיות לטיניות. מתנדבים וגם אנשי מקצוע, המתקצבים על ידי יחידים וקבוצות של גניאלוגים מקצועיים, משכתבים לאותיות לטיניות את פנקסי הרישומים הרוסיים מהתקופה שאחרי 1867, הכתובים בכתב קירילי.

מהארכיון הממלכתי הפולני

המיפתוח מתבצע בכל ארכיון וארכיון לעצמו. השלב הראשון הוא קביעת מתנדב שישמש "מְרַפֵּז הארכיון", והוא בוחר את "מנהיגי העיירות" ומְתַאֵם יצירת "רשימת מצאי" (inventory) של כל הרישומים המצולמים במיקרופילמים לגבי כל המקומות השייכים לסניף הארכיון המסוים. על בסיס רשימה זו, מזמין המרכז את דפי הרישומים מהשנים והסוגים שלא צולמו על ידי המורמונים. JRI-Poland רוכשת את דפי המפתח בשביל השנים שלא צולמו במיקרופילם לכל העיירות של הארכיון האזורי. מנהיגי העיירות מטפלים באיסוף כספים לתקציב, ובאותו זמן מתבצע המיפתוח של רישומי כל עיירה ועיירה על ידי צוות JRI-Poland הנמצא בוורשה. הרישומים מהשנים שאחרי 1867 הם ברוסית והנתונים רשומים בכתב הקירילי. תוכנה מיוחדת משכתבת את כל הרישומים, ואז הם מוכנסים למסד הנתונים של JRI-Poland ברשת האינטרנט. מסד הנתונים מכיל היום מפתחות של למעלה ממחצית הסניפים של הארכיון הפולני הממלכתי שיש בהם רישומים יהודיים.

מסניף AGAD של הארכיון הממלכתי הפולני

הרישומים של מזרח גליציה שונים, במובנים רבים, משאר הרישומים שמופתחו על ידי JRI-Poland. לא קיימים מיקרופילמים של המורמונים לעיירות אלה. נתוני כל עיירה קְשׁוּמִים בעמודות, בפולנית או בגרמנית, ורק לעיתים רחוקות מצורף מפתח. JRI-Poland שכר את צוות AGAD, ובשעות שלאחר העבודה הרגילה שלהם הם ממפתחים את הנתונים ישירות לתוכנת Excel, בשיטה שפותחה על ידי JRI-Poland. נתוני AGAD ממופתחים לפי עיירה. כדי לקבל פרטים, הקליקו על הקישורית "Galician Records project at AGAD Archives" בעמוד הבית של JRI-Poland בכתובת www.jri-poland.org

יוזמת Shtetl CO-OP (קואופרטיב העיירה) לגבי נתונים במיקרופילמים של LDS.

Shtetl CO-OP הוא ארגון של קבוצות מתנדבים שיש להם עניין משותף בעיירת אבותיהם או באיזור. הם מחלקים ביניהם את העבודה וכן את העלות של העתקת דפי המפתח של LDS ומעבירים את המפתחות לגיליון אלקטרוני. הקבצים נבדקים ומוסיפים אותם למסד הנתונים.

צוות Shtetl CO-OP מדגיש את שיתוף הפעולה במחקר ובעבודה השוטפת. אם כי יש עיירות שהמיקרופילם היחיד הכולל את נתונין יכול להיות ממופתח על ידי מתנדב אחד בלבד, עבודת הצוות חשובה לגבי הערים שהיתה בהן אוכלוסיה יהודית גדולה והנתונים נשמרים במיקרופילמים רבים. לא פעם הופכים המתנדבים לשותפים במחקר, ולעיתים אף מגלים קשרי משפחה ביניהם.

בידקו את אתר האינטרנט כדי לקבל את הרשימה המעודכנת של Shtetl CO-OP והתנדבו לנהל את Shtetl CO-OP הנוגע לעיירת האבות, או להיות חלק מהצוות. תקבלו הדרכה והנחיות שלב אחר שלב. מתנדבים מחברת הצילום בטורונטו (חברה ללא כוונת רווח) JGS Toronto Copy Service עוזרים בצילום דפי מפתחות.

תוכלו לעזור לבנות את מסד הנתונים של JRI-Poland, אם תתנדבו:

- לנהל Shtetl CO-OP או להשתתף בצוות.
- לתרום מפתחות לעיירות/שנים/פילמים המעניינים אתכם.
- לצלם ולהגיש דפי מפתח לשימוש ה-Shtetl CO-OP בעתיד.

לקבלת מידע נוסף על הדרכים שאפשר לעזור, התקשרו עם מרכזת Shtetl CO-OP, גב' הדסה ליפשיס:

shtetlcoop@jri-poland.org Hadassah Lipsius

אוצר למחקר גניאלוגי, גנטי ואחר

מסד הנתונים ניתן לחפש לפי שם של עיר ספציפית או אזור גיאוגרפי רחב יותר. דבר זה עוזר לא רק לגניאלוגים יחידים ולאנשים המנסים לאחד משפחות שנפרדו בשואה, אלא גם למשפחה הנרחבת ולקהילה. JRI Poland הוכרה על ידי הקהילה הרפואית והמדעית בעולם, מאחר שניתן בעזרת מסד הנתונים לעקוב אחרי ההיסטוריה הרפואית של המשפחות האשכנזיות, במיוחד אלה שיש בהם סיכון למחלות תורשתיות. מאמר על JRI Poland הופיע בגיליון אביב 2000 של **אבותינו**, כתב העת הבינלאומי לגניאלוגיה יהודית (כרך 17, מס' 1) וכן ניתן לקרוא בעמוד הבית של האתר.

מבט כללי על רישומים יהודיים בפולין הרוסית *

שנים	1808-1825	1826-1868	1868-1917	1918-1942
סוג	פינקסים יהודיים נפרדים			
שפה	פולנית		רוסית	פולנית
מקום ספרי הרישום	רישומים בני יותר מ-100 שנים נשמרים בסניפים האזוריים של הארכיון הממלכתי הפולני. רבים מרישומים אלה צולמו במיקרופילם על ידי המורמונים, בדרך כלל עד 1865 או מאוחר יותר לגבי חלק מהמקומות **		רישומים בני פחות מ-100 שנים נשמרים בדרך כלל במשרד העירוני לרישומים אזרחיים (Urząd Stanu Cywilnego).	
מפתח JRI-Poland	מוגבל ***	קואופרטיב העיירה Shtetl CO-OPs	פרוייקט הארכיון הממלכתי הפולני	לא ניתן להשיג

* המידע בטבלה זו חל רק על הרישומים במקומות שבתוך האיזור האוטונומי-למחצה שהיה תחת שלטון רוסי, הידוע כ"ממלכת פולין" (Congress Poland או "פולין הרוסית"). לגבי מקומות אחרים שהם כיום חלק מפולין (למשל חלקים מגליציה, פולין הפרוסית, גוברניית גרודנו), צורת הרישום, השפה, והתקופות המכוסות הן שונות. (ראו את הטבלה להלן).

למידע מפורט יותר, קראו את ספרו של וורן בלאט

Warren Blatt "Vital Records in Poland – A Primer," Kielce-Radom JG

"Poland Vital Records": JewishGen של Info File-ע' 2, ע' 3-7. או ב-7. או Info File של JewishGen של

לפרטים על רישומים יהודיים לעיירות בפולין ובמזרח אירופה ראו ספרה של מרים ויינר

Miriam Weiner, Routes to Roots, Inc. website: www.rtrfoundation.org/index.html

** ניתן לראות ב"מרכזי תולדות המשפחות" (LDS Family History Centers) של המורמונים ברחבי העולם. כמחצית מהמיקרופילמים של המורמונים ניתן להשיג במרכז גולדמן לגנאלוגיה יהודית בבית התפוצות. מאתר האינטרנט של JRI Poland ניתן להוריד את רשימת המקומות וסוגי הרישומים.

*** רוב הרישומים היהודיים בתקופה זו כוללים רק את שם האב (פטרונים) ולא שמות משפחה.

מבט כללי על רישומים יהודיים בגליציה המזרחית (רישומי AGAD) *

שנים	עד 1772	1772-1783	1784-1788	1789-1876	1877-1903	1904-1917	1918-1942
גליציה היתה חלק של	ממלכת פולין	הקיסרות האוסטרית					
אחריות לרישומים	אין רישומים אזרחיים	הכנסיה הקתולית	הקהילה היהודית	הקהילה היהודית בשם המשלה האוסטרית או הפולנית			
שפה			לטינית	בעיקר פולנית	פולנית או גרמנית		פולנית
מקום הימצאות הפינקסים		לא נמצא בפנקסים הקתוליים	AGAD, ארכיון ורשה ו/או ארכיון אוקראינה, לבוב		USC או ארכיון האוקראיני		
מיפתוח JRI-Poland			רק בפרוייקט הארכיון הממלכתי הפולני. לא ניתן AGAD להשיג בלבוב		אינו נגיש למטרת מיפתוח		
ניתן להשיג בפולין			רוב הרישומים מתחילים ב-1877		רישומים בני למעלה מ-100 שנה נשמרים במשרד הרישומים האזרחיים, ורשה (Urząd Stanu Cywilnego)		

כדי לקבוע אם קיימים רישומים ואיפה הם נמצאים יש להשתמש במסד הנתונים של הארכיון, בתוך ספרה של מרים ויינר

http://www.rtrfoundation.org, Miriam Weiner, Routes to Roots Foundation, Inc.

כדי לבדוק מה קיים בארכיון של AGAD ומה מצב המיפתוח יש להשתמש ב:

JRI-Poland AGAD Project Status Report

http://www.jewishgen.org/JRI-PL/agadtowns.html

*טבלה זו מתייחסת לרישומים יהודיים ממקומות במזרח גליציה שהיו שייכים לפולין וכיום הם חלק מאוקראינה, וניתן למצוא אותם ב-AGAD, Archiwum Główny Akt Dawnych (הארכיון המרכזי לרישומים היסטוריים בורשה). מזרח גליציה מוגדרת פשטה במזרח הנהר בוג. רישומים ממקומות שהיו שייכים למערב גליציה (מערבה מהנהר בוג) נמצאים בסניפי הארכיון הממלכתי הפולני באותו איזור.

רשימת הדואר של

(Listserv) JRI-Poland

קראו את רשימת הדואר של JRI-Poland חלקו עם אחרים את המידע שברשותכם, השתתפו

בדיונים על הרישומים בפולין וקבלו את העדכונים על תוכן מסד הנתונים ונושאים קשורים לכך. כדי להירשם, יש למלא את הטופס הנמצא בקישורית בתחתית

עמוד הבית של JRI-Poland:

www.jri-poland.org

JRI-Poland

(Jewish Records Indexing Poland)

מיפתוח הרישומים

היהודיים בפולין

מרכז הפרוייקט

Stanley M. Diamond

executivedirector@jri-poland.org

מרכזת השיכתוב במסגרת

Shtetl CO-OP

Hadassah Lipsius

shtetlcoop@jri-poland.org

מנהל האתר

(Webmaster)

Earl Wertheimer

webmaster@jri-poland.org

מנהל מסד הנתונים

Michael Tobias

databasemanager@jri-poland.org

מרכז ההזמנות

(Order Processing System)

Mark Halpern

PSA_Orders@jri-poland.org

מתאמת רשימת הדואר:

Judy Baston

moderator@jri-poland.org

תרמו ל-JRI-Poland

התרומות מאפשרות

ל-JRI-Poland לזרז את פרוייקט

המיפתוח. אפשר לשלוח

תרומות אל:

Jewish Records Indexing-Poland

Sheila Salo, Treasurer

5607 Greenleaf Road

Cheverly, MD 20785

donations@jri-poland.org

בתרומה יש לציין שם מקום או שם

של פרוייקט, או "מיפתוח כללי"

Jewish Records Indexing-Poland Inc

הוא ארגון עצמאי פטור ממס

Jewish Records Indexing - Poland Inc. is an independent tax-exempt organization under Section 501(c)(3) of the U.S. Internal Revenue Code. Contributions are tax-deductible in the U.S.A., © JRI-7/2004